

Iván Repila

DE JONGEN
DIE HET PAARD
VAN ATILA
STAL

Vertaald door
Irene van de Mheen

2016

DE BEZIGE BIJ | AMSTERDAM | ANTWERPEN

Voor Sergio

In een vrije markteconomie zijn arme landen
– en arme mensen – niet arm omdat de andere rijk
zijn. Als de anderen minder rijk waren, zouden de
armen naar alle waarschijnlijkheid nog armer zijn.

– MARGARET THATCHER

In tijden van chaos kwam ik in de steden,
toen er honger heerste.
In tijden van opstand begaf ik me onder de mensen
en rebelleerde met hen.
Zo bracht ik de tijd door
die mij op aarde gegeven was.

– BERTOLT BRECHT

‘Onmogelijk om hieruit te komen,’ zegt hij. En ook: ‘Maar we komen eruit.’

Het bos grenst in het noorden aan een gebergte en is verder omringd door meren die zo uitgestrekt zijn dat het wel oceanen lijken. In het midden van het bos is een put. De put is ongeveer zeven meter diep en de ruwe wanden vormen een muur van vochtige aarde en plantenwortels die naar boven taps toeloopt en aan de basis breder wordt, als een lege en afgeknotte piramide. Op de bodem borrelt het donkere water dat doorsijpelt uit verre aders en onderaardse gangen die op de rivier uitkomen, en dat onop-
houdelijk een zanderige drab afzet van blubber vol belle-

tjes, die bij het openspatten de lucht met eucalyptusgeur vullen. Misschien komt het door de druk van de tektonische platen of door de werveling van een aanhoudende bries, maar de fijne wortels wuiven heen en weer, cirkelen rond en waarschuwen met een langzame dans die beangstigt, want hij doet denken aan het binnenste van de bossen dat langzaam de wereld verteert.

De oudste broer is groot. Met zijn handen graaft hij klonten aarde uit om een trede te vormen die hem kan dragen, maar als hij erop gaat staan bezwijkt de trede onder zijn gewicht.

De jongste broer is klein. Hij zit met zijn armen om zijn benen geslagen op de grond en blaast op een verse wond op zijn knie. Terwijl hij bedenkt dat de zwakkeren altijd de eersten zijn die bloeden, observeert hij zijn broer die één, twee, drie keer valt.

‘Het doet pijn. Ik geloof dat het gebroken is.’

‘Laat je niet bang maken door een beetje bloed.’

Buiten vervolgt de zon haar baan en verdwijnt achter de bergen, de schaduw van de namiddag optillend als een toneeldoek dat in de put omhoogschuift tot hun bleke wangen, hun ogen en tanden amper nog te zien zijn. De inspanningen om een weg in de aarden muur te banen zijn vergeefs geweest en de Grote staat nu rechtop, geconcentreerd, met zijn vingers in zijn broeklussen, in het afscheid van de dag te zoeken naar het antwoord op een raadsel dat vervliegt naarmate de duisternis de overhand krijgt.

‘Sta eens op. Misschien kun je bij de rand komen als je op mij klimt.’

De Kleine rilt, hoewel hij het niet koud heeft.

‘Het is heel hoog, we kunnen er niet bij,’ zegt hij, terwijl hij overeind komt.

De Grote pakt zijn handen beet en met een ruk zet hij hem op zijn schouders, alsof ze spelen dat ze groeien en de lengte van een man hebben. Het wankele evenwicht maakt dat ze tegen de wand moeten leunen en vanaf dat gezichtspunt ziet de Kleine dat er geen enkele richel binnen hun bereik is.

‘Ik kan er niet bij. Het is heel hoog.’

De Grote grijpt de voeten van de Kleine stevig vast om hem nog hoger te tillen en zo hun bereik met de lengte van zijn armen te vergroten.

‘En nu? Kan je er nu bij?’

‘Nee. Nog niet.’

‘Heb je je armen helemaal uitgestrekt?’

‘Tuurlijk!’

Hou je dan goed vast, zegt de Grote en hij zet af en springt zo hoog als de zwaartekracht en zijn benen hem toelaten, waarbij hij eerst een zucht en daarna een dierlijk hijgen uitstoot, vol van razernij, dat ten slotte uitmondt in een kreet om hulp als ze op de grond vallen en met hun ellebogen en rug op de weke klonten op de bodem kletteren.

‘Was je er dichtbij?’

‘Weet ik niet. Ik had mijn ogen dicht,’ zegt de Kleine.

's Nachts brengt het geruis in het bos een vervelend bromgeluid met zich mee, een rumoer van onzichtbare muilen dat als een vormeloze massa de ruimte bevolkt. De broers liggen met hun armen om elkaar heen op het droogste gedeelte van hun nieuwe rijk, in de beschutting van dikke wortels die hun plaats bieden zonder protest. Geen van beiden slaapt, hoe zouden ze ook kunnen.

Bij het ochtendgloren heeft de put een andere kleur. De droge aarde aan de bovenkant bestaat uit kopersedimenten, bruingrijze littekens en scherpe gele flinters. De vochtige blauwzwarte aarde drukt purperen glinsteringen in de punten van de wortels. Er schijnt een waterige zon en de stilte wordt alleen door vogels beantwoord. De buik van de Kleine rommelt gapend onder zijn handen.

‘Ik heb honger.’

De Grote wordt wakker en beweegt zijn nek om zijn blik te richten. Hij rekt zijn stijve lichaam van zijn achillespees tot zijn oogspieren.

‘We gaan eten zodra we hier wegekomen. Maak je geen zorgen.’

‘Maar ik heb heel erge honger. Mijn maag doet pijn.’

‘Er is niets te eten.’

‘Hoezo niet? We hebben de tas.’

De Grote zwijgt even. De tas ligt in een hoek van de put als een modderig hoopje. Ze zijn er niet aan geweest sinds ze daar zijn.

‘Het eten in de tas is voor mama,’ zegt hij en zijn stem klinkt scherp.

De Kleine trekt een grimas die tegelijkertijd irritatie en gelatenheid laat zien en hij staat op, waarbij hij met zijn handen eerst op de grond steunt en daarna tegen de muur. Zijn broer slaakt een zucht van medelijden.

‘We gaan hier nu meteen weg.’

Ze rekken hun armen en benen een poosje uit, bestuderen de positie van de zon om de tijd te bepalen en schreeuwen om hulp. Vervolgens betasten ze de wanden, bestuderen ze, krassen erin, zoeken naar stukken rots, harde uitsteeksels, gaten. Ze gaan door met schreeuwen. Ze herhalen een paar acties van de vorige middag, maar het lukt ze nauwelijks een paar meter omhoog te komen waarna ze opnieuw op de bodem van de put vallen. Ze wroeten in de grond in de hoop een flinke wortel te vinden die als brug kan dienen, de resten van een boomstronk, iets. Naarmate het later wordt, schreeuwen ze minder. Als de zon op haar hoogste punt staat en met marmeren vingers naar hen wijst, neemt de Grote een beslissing.

‘Pak mijn handen stevig vast. Ik ga je uit de put gooien.’

De Kleine raakt in paniek. Het vooruitzicht door de hele put gegooid te worden, als een steen of een wapen of wat dan ook, maakt dat hij zich buitengewoon nietig voelt, maar de vastberadenheid van zijn broer weerhoudt

hem van tegenspraak. Na wat gehannes slagen ze erin de juiste houding te vinden voor de beweging; en dan, ieder met zijn handen de onderarmen van de ander stevig vasthoudend, ademen ze langzaam in en uit om het wilde kloppen van hun hart in toom te houden, opgejaagd door de onzekere uitkomst van de komende krachtsinspanning.

‘Ik begin zo met draaien. Je hoeft niet bang te zijn. Als je voelt dat je voeten van de grond komen, geef dan mee. We zullen nog een beetje meer draaien om snelheid te krijgen en dan roep ik heel hard dat je me los moet laten. Heb je het begrepen?’

De Kleine kijkt zijn broer beduusd aan, alsof het de eerste keer is dat hij hem ziet. In gedachten ziet hij even het beeld van zijn verpletterde lichaam voor zich, en hij krijgt een metalige smaak in zijn mond alsof hij op een munt bijt.

‘Weet je het zeker?’

‘Ik ben sterk en jij bent klein. Ik geloof dat ik het moet proberen.’

Dan nemen ze hun posities in, de Grote zet zijn voeten een stukje uit elkaar om zijn evenwicht te bewaren voor wanneer de snelheid toeneemt, de Kleine zit met één knie op de grond om niet meegesleurd te worden, beiden houden ze elkaar zo stevig vast dat hun knokkels er wit van worden. En zonder er verder bij na te denken beginnen ze te draaien. De Grote trekt zijn broertje omhoog voor

een zuivere zwaai en blijft ronddraaien, de Kleine komt een stukje omhoog en draait, nog een stukje en draait, tot hij bij de volgende ronde vrijwel horizontaal ligt, met zijn ogen dicht en zijn tanden op elkaar geklemd en in zijn tandvlees drukkend, en ze blijven ronddraaien, steeds sneller, een steeds grotere cirkel beschrijvend, en op het moment dat ze uitgeput of buiten adem van al dat draaien op de grond dreigen te vallen, gaat de Kleine omlaag zonder de grond te raken en daarna in een schuine beweging weer omhoog; dat herhaalt zich nog tweemaal en bij de laatste zwaai omhoog schreeuwt de Grote: 'Nu,' en hij laat hem los en de Kleine, nog steeds met zijn ogen dicht, laat los en schiet als een vlieger van botten van de aarde naar de zon, en hij vliegt een paar seconden maar slaat te pletter, hij smakt letterlijk tegen de wand, het veroorzaakt een dof kraken dat elke kreet smoort en dan tuimelt hij buiten bewustzijn en terwijl er bloed uit zijn mond stroomt de paar meter naar beneden en valt boven op het duizelige lichaam van zijn broer, als een circusact die eindigt in een grote stapel vlees en geen applaus krijgt.

Als hij is bijgekomen, wast de Grote het bloed van zijn broer weg en stelt enthousiast vast dat hij, behalve een paar kapotte tanden en wat kneuzingen, niets ernstigs heeft. De Kleine sputtert tegen.

'Mijn hele lichaam doet pijn. Dit werkt dus niet. En ik heb honger.'

De Grote voelt zich verantwoordelijk voor het letsel

van de Kleine. Hij beziet hem vol medelijden en schaamte, en dan kijkt hij omhoog, naar de plek waar de Kleine een paar minuten eerder tegenaan is gesmakt. Hij staat op. Hij bekijkt de plek van dichterbij en ziet de sporen van de klap, de indruk in de aarden wand. De deuk heeft de vorm van de bovenhelft van zijn broertje: hoofd, borstkas, armen. Waarschijnlijk zitten de tanden die ze niet hebben kunnen vinden nog in die holte. Er verschijnt een glimlach op het gezicht van de Grote. En hoewel hij weet dat hij al zijn kracht heeft gebruikt om zijn broer te lanceren, ontwaakt er diep vanbinnen iets duisters als een mechaniek dat de respectievelijke lagen in zijn gedachten verbindt; een wirwar van vage voorstellingen klontert samen tot een beeld en vormt een pijnlijk maar reëel plan. Daarna richt hij zich tot de Kleine met een opgewonden schittering in zijn ogen. Er is vierentwintig uur verstreken sinds ze vielen.

‘Ik heb wat bedacht,’ zegt hij. En ook: ‘Maar je moet me iets beloven.’